

Maturitné zadania ústnej formy internej časti maturitnej skúšky zo slovenského jazyka a literatúry

Názov školy: Súkromná stredná odborná škola DSA, Komenského 12,07501
Trebišov

Študijný odbor: 7649 M 00 učiteľstvo pre materské školy a vychovávateľstvo
2840 M 00 biotechnológia a farmakológia
3667 K 00 technik vodár vodohodpodár

Názov témy:

Zadanie 1

A - jazyk

Téma: **Norma a kodifikácia**

- vysvetlite pojmy norma a kodifikácia
- porovnajte znaky Bernolákovho a Štúrovho pravopisu
- vyhľadajte niektoré znaky v uvedených ukážkach

B - literatúra

Téma: **Slovenská romantická literatúra**

- priblížte okolnosti vzniku a znaky slovenského romantizmu
- vymenujte hlavných predstaviteľov slovenského romantizmu a ich základné diela
- interpretujte základné diela slovenského romantizmu
- vyhľadajte v konkrétnom texte umelecké prostriedky a pomenujte ich
- charakterizujte sylabický veršový systém

Zadanie 2

A – jazyk

Slovné druhy a gramatické kategórie

- uveďte znaky jednoduchej a rozšírenej správy

B – literatúra

P. O. Hviezdoslav

- priblížte tvorbu P.O. Hviezdoslava
- vysvetlite sylabotonicý veršový systém
- Krvavé sonety, sonet

Zadanie 3

A – jazyk

Publicistický štýl

- charakterizujte publicistický štýl a jeho žánre
- popíšte funkcie publicistiky; porovnajzte verejnoprávne a komerčné médiá

B – literatúra

Téma alkoholizmu v slovenskej literatúre

- pracujte s témou v dielach Rysavá jalovica, Živý bič a Valaská škola mravúv stodola
-

Zadanie 4

A – jazyk

Lexikológia

- slovo, slovná zásoba a jej druhy
- popíšte štýlové vrstvy slovnej zásoby z hľadiska pôvodu, časového príznaku a expresívnosti
- inzerát

B – literatúra

Slovenská realistická literatúra

- vysvetlite podstatu realistickej umeleckej metódy
- vymenujte základné témy v slovenskej realistickej literatúre
- priblížte diela Keď báčik z Chochoľova umrie, Maco Mlieč a Ťapákovci

Zadanie 5

A – jazyk

Syntax

- vysvetlite pojmy veta, vetné členy; rozdeľte vety podľa zloženia, členitosti a modálnosti
- sformulujte sťažnosť

B – literatúra

Slovenský naturizmus

- charakterizujte literatúru naturizmu, uveďte jeho znaky a priblížte základné diela - Drak sa vracia, Malka, Tri gaštanové kone
- zdôvodnite dôraz na využívanie lyrických prostriedkov v próze naturizmu

Zadanie 6

A – jazyk

Prozodické vlastnosti reči

- vysvetlite pojem prozodické vlastnosti reči a niektoré z nich charakterizujte
- vysvetlite princíp spodobovania na konkrétnych príkladoch
- autocharakteristika

B – literatúra

Téma lásky v slovenskej literatúre

- priblížte spracovanie motívu lásky v dielach vybraných autorov (Marína, Neprebudený, Dom v stráni, Dotyky)

Zadanie 7

A – jazyk

Interpunkčné znamienka

- vysvetlite princípy používania čiarky

B – literatúra

Slovenská medzivojnová literatúra

- charakterizujte slovenskú medzivojnovú literatúru
- pomenujte základné umelecké smery, ich predstaviteľov a interpretujte vybrané diela autorov – J. Smreka, E.B. Lukáča, R. Dilonga a L. Novomeského

Zadanie 8

A – jazyk

Slovenský pravopis

- uveďte základné pravidlá slovenského pravopisu
- SMS – funkcie a výrazové prostriedky SMS

B – literatúra

Dráma

- charakterizujte drámu ako literárny druh
- vymenujte a charakterizujte dramatické žánre
- svetoví dramatici a ich základné diela

Zadanie 9

A – jazyk

Rečnícky štýl

- charakterizujte rečnícky štýl a jeho žánre
- vysvetlite, s akými výrazovými prostriedkami pracuje rečník

B – literatúra

Súčasná slovenská literatúra

- predstavte tvorbu predstaviteľov súčasnej slovenskej literatúry - M. Válek - Zabíjanie králikov, M. Rúfus - Zvony detstva, A čo je báseň, M. Kováč - Zlatá brána otvorená, Ľ. Feldek – Rým

Zadanie 10

A – jazyk

Komunikácia

- vysvetlite pojem komunikácia, vymenujte jej druhy, formy a výrazové prostriedky; piktogram
- čiarka

B – literatúra

2. svetová vojna v slovenskej literatúre

- vojna a SNP v slovenskej literatúre – naznačte základné historické okolnosti
- priblížte diela A. Bednára – Sklený vrch a Kolíska
- vysvetlite funkciu vnútorného monológu

Zadanie 11

A – jazyk

Pravopis

- vysvetlite pravopisné princípy: fonetický, morfematický, etymologický. (vysvetlite aj pomocou príkladov)

B – literatúra

Medzivojnová dráma

- vplyv spoločenských podmienok na vývoj slovenskej drámy v medzivojnovom období
- interpretácia Jožko Púčík a jeho kariéra, vysvetlenie názvu
- v čom spočíva nadčasovosť drámy kým kohút nezaspieva a aké je jej prepojenie s medzivojnovou drámou?

Zadanie 12

A – jazyk

Administratívny štýl

- popíšte kompozíciu úradného listu - žiadosti. Akú funkciu má motivačný list? Vymenujte druhy životopisu a pomenujte jednotlivé obsahové časti úradného životopisu.

B – literatúra

Komika v literatúre

Vysvetlite humor, satira, paródia. Ktorí autori ich používali? Nájdite komické prvky v ukážkach z diel Kocúrkovo a Osudy dobrého vojaka Švejka a vysvetlite, ako v nich vzniká komický efekt. Ktoré literárne žánre využívajú komiku?

Zadanie 13

A – jazyk

Slohové postupy a jazykové štýly

- vymenujte a charakterizujte jazykové štýly a slohové postupy
- písanie čiarky

B – literatúra

- popíšte dejovú líniu: Hamlet, Otec Goriot, Na západe nič nové
- K dielam priradte autorov a zaraďte ich do literárneho obdobia
- Vzťah rodičia a deti

Zadanie 14

A – jazyk

Administratívny štýl

- rozdiel oznam a správa, ktoré žánre plna funkciu oznamu a správy?
- rozdiel denník diár
- vytvorte denníkový záznam

B – literatúra

Absurdné divadlo

- vysvetlite absurdnosť
- znaky absurdnej drámy
- nájdite v texte triviálny text, slovnú hračku, nonsens

Zadanie 15

A – jazyk

Hovorový štýl

- znaky hovorového štýlu
- aké výrazové prostriedky používa hovorový štýl

B – literatúra

Román

- znaky románu, vymenujte druhy románov podľa témy
- v ktorom období dominoval román
- charakterizujte hlavnú postavu z diel: Chrám Matky Božej v Paríži, Kto chytá v žite, Adam Šangala
- typy rozprávačov a slohové postupy v ukážkach

Zadanie 16

A – jazyk

Hovorový štýl

- štruktúra súkromného listu, zaradte ho k jazykovému štýlu, vplyv štýlotvorných činiteľov na súkromný list, aký je alternatívny útvar k súkromnému listu a aké sú jeho výhody a nevýhody

B – literatúra

Stratená generácia

- vysvetlite pojem stratená generácia, ako ju ovplyvnili spoločenské podmienky, do ktorej národnej literatúry patrí, akým spôsobom bola spracovaná vojna v slovenskej a svetovej literatúre: Na západe nič nové, Živý bič, Krvavé sonety, Osudy dobrého vojaka Švejka

Zadanie 17

A – jazyk

Opisný slohový postup

- charakterizujte opisný slohový postup, ako ho delíme podľa použitia jazykových prostriedkov, v ktorých útvaroch sa opisný slohový postup používa?
- Pripravte umelecký opis

B – literatúra

Literárne druhy a žánre

- Charakterizujte bájku, zaradte ju k literárnemu druhu, analyzujte jej kompozíciu, ako sa v bájke používa alegória? Ktorí autori písali bájku? Odlíšte bájku od báje.

Zadanie 18

A – jazyk

Syntax

- Definujte prísudok, nájdite v texte prísudky, ako môžu byť vyjadrené?

B – literatúra

Básnické obrazy

- Vymenujte básnické obrazy a popíšte ich. Aká je ich funkcia?
- Určte literárne druhy

Zadanie 19

A – jazyk

Hovorový štýl

- Znaký hovorového štýlu, v akej komunikačnej sfére sa využíva, akí komunikanti ho používajú. Druhy komunikácie.

B – literatúra

Literatúra po r. 1945

- Vysvetlite retrospektívny kompozičný postup. Ako ho používajú v dielach Mňačko a Bednár: Ako chutí moc, Kolíska, Sklený vrch. Aký je tu použitý typ rozprávača

Zadanie 20

A – jazyk

Lexikológia

- Vysvetlite: lexikológia, lexika, synonymá, antonymá, homonymá, expresívne slová, dialektizmy. Preštylizujte text

B – literatúra

Literárne druhy

- znaky epiky, čím sa odlišuje od lyriky. Aké poznáte epické žánre, bližšie ich charakterizujte. Uveďte k nim konkrétne príklady. Aký slohový postup využíva epika? Dejová línia Maca Mlieča.

Zadanie 21

A - jazyk

Jazykovedné disciplíny

- pomenujte jazykovedné disciplíny
- vysvetlite, čo tieto disciplíny skúmajú
- predneste krátky príhovor

B - literatúra

Klasicizmus

- uveďte žánre v klasicizme
- definujte osvietenstvo
- charakterizujte znaky drámy v období klasicizmu
- priblížte druhy komiky
- interpretujte dielo Lakomec od Moliéra
- vysvetlite sonet

Zadanie 22

A - jazyk

Tvorenie slov

- priblížte spôsoby tvorenia slov
- pripravte krátky diskusný príspevok

B – literatúr

Klasicizmus v slovenskej literatúre

- porovnajte pravopis J.Kollára a J.Hollého
- charakterizujte myšlienku slovanskej vzájomnosti

Zadanie23

A - jazyk

Veta, slovné druhy

- určte druhy viet
- uveďte príklady na slovné druhy
- pomenujte jazykové štýly a slohové postupy

B - literatúra

Príroda v literatúre

- porovnajte zobrazenie prírody
- pomenujte literárne druhy a žánre
- určte umelecké prostriedky

Zadanie24

A - jazyk

Náuka o správnej výslovnosti

- definujte náuku o správnej výslovnosti
- priblížte javy, ktoré sa uplatňujú pri výslovnosti
- uveďte príklady na asimiláciu

B - literatúra

Dráma

- charakterizujte drámu
- vymenujte dramatické žánre
- popíšte formy humoru

Zadanie25

A - jazyk

Opis

- vysvetlite znaky opisu
- porovnajte opis a charakteristiku
- vymenujte druhy opisu a druhy charakteristiky

B - literatúra

Román

- charakterizujte román
- priblížte druhy románov
- interpretujte vybraný titul z hľadiska kategórie rozprávača, kompozičných postupov, Otec Goriot, Chrám Matky Božej v Paríži, Sklený vrch

Zadanie 26

A – jazyk

Opisný slohový postup

- štylistické využitie opisného slohového postupu
- opisný slohový postup v epických dielach

B - literatúra

Žena v slovenskej literatúre

- postavenie žien vo vybraných dielach slovenskej literatúry
- obsah a forma vybraných diel

Zadanie 27

A – jazyk

Administratívny štýl

- znaky a žánre administratívneho štýlu
- žiadosť z formálnej a obsahovej stránky

B - literatúra

Literatúra ako umenie

- umelecká a vecná literatúra
- obraznosť umeleckej literatúry

Zadanie 28

A – jazyk

Ortografia a ortoepia

- základné pravidlá ortografie a ortoepie
- anketa

B – literatúra

Vzťahy medzi rodičmi(dospelými) a deťmi

- zdroje konfliktov vo vybraných literárnych dielach

Zadanie 29

A - jazyk

Jazykové štýly a postupy

- prozodické vlastnosti v jazykových štýloch
- slovenské nárečia

B – literatúra

Láska v slovenskej literatúre

- motív lásky v tvorbe slovenských autorov
- porovnajte romantický a realistický prístup k téme lásky

Zadanie 30

A - jazyk

Publicistický štýl

- charakterizujte publicistický štýl a jeho žánre
- slohové postupy v žánroch publicistického štýlu
- interview

B – literatúra

Staroslovienska literatúra

- popíšte okolnosti vzniku staroslovienskej literatúry(kultúry)
- charakterizujte typický stredoveký literárny žáner

-